

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Декан ІІ медичного факультету
Полковников Ю.Ф.
«01» червня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

назва навчальної дисципліни

Підготовки	магістр педіатрії
Галузі знань	22 охорона здоров'я
Спеціальності	228 Педіатрія
Кваліфікації професійної	лікар педіатр

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради Студентського Самоврядування Протокол №_01/06____ від «_01_»__06_____2021р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні спільної Вченої ради медичних факультетів Протокол №__9____ від «_01_»__06_____2021р.
--	---

Запоріжжя – 2021

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: доцент, к.фарм.н. Алексєєв Олександр Германович

e-mail: agagroup@ukr.net

Кафедра: соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права

Адреса: пр. Маяковського 24, Запорізький державний медичний університет, корп. № 3.

Викладач: доцент, к.ю.н. Аніщенко Михайло Анатолійович

e-mail: anishenko@zsmu.zp.ua

Кафедра: соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права

Адреса: пр. Маяковського 24, Запорізький державний медичний університет, корп. № 3.

Викладач: доцент, к.ю.н. Гамбург Леонід Самойлович

e-mail: leonidg1961@gmail.com

Кафедра: соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права

Адреса: пр. Маяковського 24, Запорізький державний медичний університет, корп. № 3.

Викладач: старший викладач, к.ю.н. Дічко Ганна Олегівна

e-mail: dichkoanna@gmail.com

Кафедра: соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права

Адреса: пр. Маяковського 24, Запорізький державний медичний університет, корп. № 3.

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Правознавство» ВК 1.13

Кількість кредитів з дисципліни: 120 годин / 4 кредитів ECTS (лекцій – 10, практичних занять – 10, СРС – 100).

3. Семестр: 2

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Правознавство»): дисципліни соціально-гуманітарного циклу

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні «Правознавство»): медична деонтологія, філософія

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни

Лікар перш за все, повинен уміти самостійно працювати із законодавством України та міжнародними стандартами у сфері охорони здоров'я; аналізувати правову природу прав людини у сфері охорони здоров'я; готувати необхідні процесуальні документи для захисту прав людини у сфері охорони здоров'я; застосовувати юридичну практику для правозахисної і правозастосовної діяльності, в т.ч. правові позиції Європейського суду з прав людини, Верховного Суду України; ефективно використовувати арсенал експертиз для провадження медичних справ; належно забезпечувати документообіг у закладі охорони здоров'я;

використовувати юрисдикційні й неюрисдикційні форми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я; правильно кваліфікувати наслідки професійної діяльності медичних і фармацевтичних працівників та давати їм належну юридичну оцінку.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

Інтегральна:

– здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері права у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, аналізу проблематики царини шляхом детального вивчення теоретичного матеріалу з можливим практичним застосуванням.

Загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні):

Знати:

- поняття, сутність, походження держави;
- поняття, сутність і походження права;
- елементи системи права і системи законодавства;
- поняття, основні ознак і види правовідносин;
- основи відповідних галузей права;
- системи судових і правоохоронних органів;
- поняття і ознаки правопорушення і юридичної відповідальності;
- базову юридичну термінологію;
- зміст основних положень нормативно-правових актів та інших джерел права.

Вміти:

- застосовувати норми різних галузей права на практиці;
- обґрунтовувати вибір правових норм до відповідних правовідносин;
- забезпечувати права людини;
- тлумачити основні правові поняття;
- аналізувати соціально-значимі проблеми та пропонувати шляхи їхнього правового вирішення.

Виробити практичні навички:

- реалізовувати свої права та обов'язки;
- захищати свої права та законні інтереси;
- роботи із законодавством України і здійснення пошуку потрібних правових норм;
- логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси в усній та письмовій формі;
- працювати з текстами основних нормативно-правових актів, зокрема Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» й ін.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: комплексна підготовка студентів з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у галузі медичного права, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навичок спеціалізованого правозахисту й правозастосування, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я. Досягнення

основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 222 «Медицина».

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення закономірностей та особливостей розвитку держави і права, фундаментальних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави й організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з ключовими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами;
- створення мотивації до самонавчання й особистісного розвитку;
- сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 1 розділу

- 120 годин (лекцій – 10, практичних занять – 10, СРС – 100).

Підрозділ 1. Загальні положення позитивного права України

Тема 1. Основи загальної теорії держави.

Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Правова держава як гарант здійснення, охорони та захисту прав людини. Сутність сучасної держави соціально-демократичної орієнтації. Форма держави. Елементи форми держави. Механізм і апарат держави. Держава в політичній системі суспільства. Сучасна Українська держава.

Тема 2. Основи загальної теорії права.

Право як загальносоціальне явище. Об'єктивне юридичне право в системі соціальних регуляторів. Основні права людини. Межі здійснення прав людини. Правові відносини. Правовідносини у сфері охорони здоров'я. Правосвідомість та правова культура особи. Правотворчість. Нормативно-правові акти та інші форми права України. Система права і систематизація законодавства. Правові норми (поняття, ознаки, склад). Правопорушення і юридична відповідальність.

Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України.

Поняття, предмет та система галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Джерела галузі конституційного права. Державні символи України. Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади в Україні. Конституційний статус та функції Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Роль судової системи в державному управлінні. Конституційно – правова відповідальність.

Тема 4. Основи конституційного процесуального права.

Поняття і предмет конституційного процесуального права як галузі права. Місце конституційного процесуального права в системі права України. Метод конституційного регулювання. Конституційні процесуальні норми, їх особливості та класифікація. Конституційні процесуальні відносини: поняття та зміст, суб'єкти та об'єкти.

Тема 5. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні.

Політична і правова думка Київської Русі: загальна характеристика. Державно-правові ідеї в «Слові про закон і благодать» Київського митрополита Іларіона, «Повісті минулих літ»

Нестора-літописця. Формування ідеї централізації державної влади в «Слові о полку Ігоревім». Вплив західноєвропейської традиції на формування поглядів на державу та право серед мислителів Галицько-Волинського князівства. Вплив визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького на розвиток державно-правової думки в Україні. Формування концепції правової держави в Конституції Пилипа Орлика. Політико-правова думка Миколи Костомарова, Тараса Шевченка. Державно-правові думки українських вчених-правознавців.

Тема 6. Місце і роль держави в політичній системі суспільства.

Поняття та характеристика основних елементів політичної системи суспільства. Держава як центр політичної системи суспільства. Співвідношення держави та інших суб'єктів політичної системи. Поняття та види влади. Державна влада. Партії і держава в політичній системі. Принципи функціонування і розвитку сучасної політичної системи. Співпраця держави та громадянського суспільства.

Тема 7. Народовладдя: поняття і форми прояву. Правова свідомість і правова культура.

Поняття і зміст народовладдя в Україні. Форми здійснення безпосередньої (прямої) демократії, її характерні ознаки. Поняття і форми представницької демократії. Поняття референдуму, його види і порядок проведення. Правові гарантії здійснення народовладдя. Поняття і суть виборчого права і виборчої системи. Основні принципи виборчої системи України. Порядок організації та проведення виборів. Система виборчих органів. Гарантії здійснення виборчого права. Поняття і функції правової свідомості. Структура і види правосвідомості. Поняття та основні характеристики правової культури. Структура і функції правової культури. Правовий нігілізм та ідеалізм.

Тема 8. Реалізація та тлумачення норм права.

Поняття та форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації: використання, виконання, дотримання. Основні стадії процесу застосування норм права. Прогалини і колізії у праві та засоби їх усунення і подолання. Поняття і значення тлумачення норм права. Причини необхідності тлумачення норм права. Види тлумачення норм права. Офіційне і неофіційне тлумачення та їх різновиди. Способи тлумачення норм права. Тлумачення норм права за обсягом. Поняття та різновиди актів тлумачення норм права.

Тема 9. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування. Правова і правомірна поведінка. Правові стимули та обмеження.

Поняття державного територіального устрою. Адміністративно-територіальний устрій України. Децентралізація державної влади. Поняття місцевого самоврядування. Принципи та система місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування. Поняття та види правової поведінки. Правова поведінка особистості у соціальному вимірі. Поняття та види правомірної поведінки. Ознаки і склад правомірної поведінки. Поняття правового стимулу. Класифікація правових стимулів. Поняття та ознаки правових обмежень. Класифікація правових обмежень. Правові стимули і правові обмеження як взаємозалежні юридичні категорії.

Тема 10. Держава, право та громадянин. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні.

Поняття та види правового статусу особи. Ознаки прав і свобод людини і громадянина. Види суб'єктивних юридичних прав та обов'язків. Здійснення прав людини: поняття, сфери та межі. Класифікація меж прав людини. Гарантії здійснення прав людини: поняття, механізм і види. Поняття і види основних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Гарантії прав і свобод людини і громадянина, механізм їх забезпечення. Громадянські права й свободи людини. Політичні права та свободи громадян України. Економічні, соціальні та культурні права і свободи людини і громадянина України. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні.

Підрозділ 2. Спеціальні галузі права України

Тема 11. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні.

Повноваження та система органів прокуратури. Правовий статус поліції. Служба безпеки України: її завдання та повноваження. Інші правоохоронні органи України (служба державної охорони, державна виконавча служба, органи виконання кримінальних покарань тощо). Загальна характеристика судової системи України. Органи юстиції України: їх система та повноваження. Поняття нотаріату й органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії. Функції адвокатури та види адвокатської діяльності.

Тема 12. Основи адміністративного права України.

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Тема 13. Основи фінансового і податкового права України.

Поняття, предмет та джерела фінансового і податкового права. Бюджет і бюджетна система України. Структура доходів і видатків державного бюджету України та місцевих бюджетів. Поняття, ознаки та види податку. Загальнодержавні податки. Місцеві податки і збори. Відповідальність платників податків. Способи захисту прав і законних інтересів платників податків.

Тема 14. Основи цивільного права України.

Поняття, предмет та джерела цивільного права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Об'єкти цивільних прав. Поняття та загальна характеристика правочинів. Особисті немайнові права фізичної особи. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Загальна характеристика окремих видів зобов'язань: купівля-продаж, дарування, довічне утримання, найм. Захист цивільних прав. Загальні положення про спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Спадковий договір.

Тема 15. Основи сімейного права України.

Поняття сімейного права, його принципи та джерела. Співвідношення понять сім'ї та шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Загальна характеристика шлюбного договору. Припинення шлюбу. Права та обов'язки батьків і дітей за законодавством України. Правові форми влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування. Поняття та загальна характеристика процедури усиновлення. Особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за кордоном. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми. Поняття прийомної сім'ї та загальна характеристика будинків сімейного типу. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

Тема 16. Основи трудового права України.

Поняття, предмет та джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення. Трудовий договір: сторони, зміст та види. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків. Робочий час та час відпочинку. Поняття та види відпусток. Оплата та охорона праці. Трудова дисципліна: порядок застосування заохочень і дисциплінарних стягнень. Порядок вирішення трудових спорів.

Тема 17. Основи кримінального права та процесу України.

Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії. Кримінальна відповідальність та її підстави. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності. Вина та її форми. Співучасть у злочині та її види. Покарання, його цілі та види. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування. Корупційне правопорушення: поняття та відповідальність. Поняття і принципи кримінального процесу. Законодавче регулювання кримінального процесу.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Розділ 1			
Підрозділ 1. Загальні положення позитивного права України			
1	Тема 1. Основи загальної теорії держави	ПЗ – Л – 2 год., СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
2	Тема 2. Основи загальної теорії права	ПЗ – Л – 2 год., СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
3	Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України	ПЗ – Л – 2 год. СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
4	Тема 4. Основи конституційного процесуального права	ПЗ – Л – 2 год., СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
5	Тема 5. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні	ПЗ – Л – 2 год., СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
6	Тема 6. Місце і роль держави в політичній системі суспільства	ПЗ – Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.

7	Тема 7. Народовладдя: поняття і форми прояву. Правова свідомість і правова культура	ПЗ – Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
8	Тема 8. Реалізація та тлумачення норм права	ПЗ – Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
9	Тема 9. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування. Правова і правомірна поведінка. Правові стимули і обмеження	ПЗ – Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
10	Тема 10. Держава, право та громадянин. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	ПЗ – Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
Підрозділ 2. Спеціальні галузі права України			
11	Тема 11. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні	ПЗ – Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Правознавство». Опрацювання практичних навичок.
12	Тема 12. Основи адміністративного права України	ПЗ – 2 год., Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право». Опрацювання практичних навичок.
13	Тема 13. Основи фінансового і податкового права України	ПЗ – 2 год., Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право». Опрацювання практичних навичок.
14	Тема 14. Основи цивільного права України	ПЗ – 2 год., Л – СРС – 8 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право». Опрацювання практичних навичок.
15	Тема 15. Основи сімейного права України	ПЗ – 2 год., Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право». Опрацювання практичних навичок.
16	Тема 16. Основи трудового права України	ПЗ – 2 год., Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право». Опрацювання практичних навичок.
17	Тема 17. Основи кримінального права та процесу України	ПЗ – Л – СРС – 4 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Медичне право».

		Опрацювання практичних навичок.
--	--	---------------------------------

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Тема	Кількість годин	Вид контролю
Розділ 1. Правознавство			
1	Основи загальної теорії держави	4	Поточний онлайн контроль
2	Основи загальної теорії права	4	Поточний онлайн контроль
3	Конституційне право – провідна галузь права України	4	Поточний онлайн контроль
4	Основи конституційного процесуального права	4	Поточний онлайн контроль
5	Формування і розвиток державно-правової думки в Україні	4	Поточний онлайн контроль
6	Місце і роль держави в політичній системі суспільства	4	Поточний онлайн контроль
7	Народовладдя: поняття і форми прояву Правова свідомість і правова культура	8	Поточний онлайн контроль
9	Реалізація та тлумачення норм права	4	Поточний онлайн контроль
10	Засади територіального устрою та місцевого самоврядування. Правова і правомірна поведінка. Правові стимули і обмеження	12	Поточний онлайн контроль
13	Держава, право та громадянин. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	8	Поточний онлайн контроль
15	Правоохоронні та правозахисні органи в Україні	8	Поточний онлайн контроль
16	Основи адміністративного права України	8	Поточний онлайн контроль

17	Основи фінансового і податкового права України	8	Поточний онлайн контроль
18	Основи цивільного права України	8	Поточний онлайн контроль
19	Основи сімейного права України	4	Поточний онлайн контроль
20	Основи трудового права України	4	Поточний онлайн контроль
21	Основи кримінального права та процесу України	4	Поточний онлайн контроль, підсумковий контроль розділу
Всього		100	

Консультативна допомога: за необхідністю.

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі, оцінюється під час проходження студентом on-line курсу. Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу та відсоток правильних відповідей за результатами контролю кожної теми складає не менше 60%. Курс вважається не зарахованим, якщо пропущено хоча б одну тему, або відсоток правильних відповідей хоча б за однією темою менше 60%. Студенти, які успішно виконали програму, за результатами курсу отримують диференційний залік з навчальної дисципліни.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література:

1. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник Київ: Юрінком Інтер, 2017.
2. Конституційне право України: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Р.Ф. Гринюк та ін.; за заг. ред. д-ра юрид наук, проф. Р.Ф. Гринюка]; Донец. нац. ун-т, Екон.-правовий ф-т. Донецьк: ДонНУ, 2016.
3. Конституційне право України: підручник / [Алмаші М.М. та ін.; під заг. ред. Ю.М. Бисаги та Д.М. Белова]; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства. 7-е вид., переробл. та допов. Ужгород: Гельветика, 2016.
4. Шевчук А., Дякур М. Кримінальне право України (Особлива частина): для студ. вищ. навч. закл.; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2017.
5. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб.; Акад. адвокатури України. Вид. 3-е, переробл. та допов. Київ: Правова єдність: Алерта, 2016.
6. Правознавство // за заг. ред. д.ю.н. Крестовської Н.М., к.ю.н. Кулініч О.О., к.ю.н. Романадзе Л. Д.. Підручник. Одеса: Атлант, 2016. 554 с.
7. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.

8. Теорія держави і права: підручник / [Петришин О.В. та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків: Право, 2016.
9. Трудове право України: підручник. За заг. ред. Андріїв В.М., Мацюк А.Р., Ярошенко О.М. Київ, Юрінком Інтер, 2016.
10. Фролов Ю.М., Антошкіна В.К., Турскова В.С. Цивільне право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк: Юго-Восток, 2012. Т. 2. 2016.
11. Плахтєєва В.І. Цивільне право України у поняттях і термінах: слов.-довід. для ВНЗ. Харків: Форт, 2017.

7.2. Додаткова література:

1. Федорук Н. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2018.
2. Гнатенко Є.С. Підстави кримінальної відповідальності за законодавством України. *Вісник Академії митної служби України*. 2016. № 2.
3. Давлатов Ш.Б. Поняття та система додаткових покарань. *Вісник Академії митної служби України*. 2016. № 1.
4. Іншин М. Значення захисту трудових прав працівників у становленні правової держави. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2.
5. Жарковська Г., Ющик О. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2018.
6. Назимко Є. С. Кримінальне право України: предмет, завдання, система, методологія, принципи, джерела. Кримінально-правова політика: навч. посіб.; Донец. юрид. ін-т. Донецьк: Цифрова типографія, 2016.

Інформаційні ресурси

Основні нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
3. Акт проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24.08.1991 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
4. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
6. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
10. Сімейний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
11. Кодекс цивільного захисту: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

14. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15.01.1998 р. (редакція від 18.03.2012 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/22/98-%D0%B2%D1%80>
15. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
16. Про Національну поліцію: Закон України від 02.11.2015 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>
17. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. (редакція від 05.02.2012 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>
18. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. (редакція від 12.06.2011 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
19. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Верховна Рада України; Закон від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
20. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98>
21. Про Кабінет міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page>
22. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. (редакція від 01.08.2003 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>
23. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06.04.2000 р. (редакція від 13.10.2010 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1647-14>
24. Про правонаступництво України: Закон України від 12.09.1991 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1543-12>
25. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. (редакція від 03.08.2011 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
26. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
27. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.01.1994 року (редакція від 01.01.2012 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>
28. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
29. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
30. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. (редакція від 15.10.2011 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>
31. Про закордонних українців: Закон України від 04.03.2004 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>
32. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
33. Про військовий обов'язок та військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
34. Про громадські об'єднання: Закон України від 11.08.2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
35. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. (редакція від 31.12.2011р.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
36. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
37. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>
38. Про національні меншини: Закон України від 25.06.1992 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2494-1237>
39. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав дитини: Закон України від 23.12.1997 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>
40. Про Рахункову палату: Закон України від 11.07.1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80>
41. Регламент Верховної Ради України: затверджено Законом України від 10.02.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

42. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80>
43. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
44. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>
45. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/595-19/page>
46. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/474-14>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- поточний
- підсумковий (заключний).

8.2. Форми контролю

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за чотирибальною національною шкалою. При цьому враховуються участь студента в обговоренні теоретичного матеріалу заняття, здійснення їм практичних завдань та робіт, передбачених темою, та кількість правильних відповідей на стандартні питання письмового контролю. Студенту виставляється оцінка «5» у разі активної участі ним в обговоренні теоретичних питань, їх вмілого використання у рішенні практичних компонентів заняття та надання правильних та повних відповідей на 19-20 з 20 запропонованих контрольних питань; оцінка «4» – за умов участі студента в обговоренні теоретичних питань, вирішенні за допомогою викладача або у групі практичних завдань та надання правильних та повних відповідей на 15-19 з 20 запропонованих контрольних питань; оцінка «3» – за умов відмови від участі в обговоренні теоретичних питань і несамотійному виконанні практичних завдань та надання ним повних відповідей на 10-14 з 20 запропонованих контрольних питань; оцінка «2» – за умов відмови від участі в обговоренні теоретичних питань, нездатності до виконання практичних завдань за допомогою викладача та надання ним менш, ніж 10 правильних відповідей на запропоновані контрольні питання.

Підсумковий контроль:

Здійснюється по завершенню вивчення дисципліни. До підсумкового контролю допускаються ті студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальною програмою.

Форма проведення підсумкового контролю – тестовий контроль. При оцінюванні враховуються кількість питань, на які студент дав правильні відповіді. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менш, ніж 50 балів з 80 можливих.

За результатами усіх видів навчальних робіт студентам виставляється оцінка диференційного заліку з дисципліни.

Максимальна кількість балів, які можуть отримати студенти при засвоєнні дисципліни складає 200 балів, 10 з яких припадає на індивідуальну роботу студентів. На кафедрі студенти отримують оцінки за стандартною шкалою оцінювання (5, 4, 3, 2). Середня оцінка за усі заняття (за відсутності невідроблених 2) за допомогою спеціальної програми університету конвертується у бали за поточну діяльність.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, за підсумковий контроль – 80 балів, мінімальна – 50. Результат підсумкового контролю спеціальною програмою університету конвертується у бали.

Загальна кількість балів, набраних студентом при вивченні дисципліни знаходиться як сума балів за поточну діяльність і підсумковий контроль, після чого конвертується в національну шкалу оцінювання за таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	Для заліку

170 – 200	відмінно
140 – 169	добре
110 – 139	задовільно
0 – 109	незадовільно

8.3. Види та методи контролю: поточний, етапний, рубіжний, підсумковий, підсумковий контроль розділу, контроль володіння практичними навичками.

Методи:

1. Тестування та бліц-опитування;
2. Розв'язування ситуаційних задач;
3. Структурований за процедурою контроль практичних навичок.

8.4. Політика навчальної дисципліни

Студенти мають відвідати усі лекції і практичні заняття з дисципліни.

До занять допускаються тільки ті студенти, зовнішній вигляд яких відповідає Правилам внутрішнього розпорядку ЗДМУ (у білих халатах і шапочках, у змінному взутті). Поведінка студентів на кафедрі має відповідати правилам техніки безпеки, етики і моралі.

На практичні заняття студенти приходять підготовленими за питаннями теми, з робочим зошитом, які вони заповнюють вдома або на практичному занятті за вказівкою викладача. У кінці кожного заняття студенти отримують оцінки. Наприкінці вивчення курсу студенти складають контрольну роботу. До неї допускаються ті студенти, у яких в поточній діяльності немає невідпрацьованих пропущених занять або незадовільних оцінок. Графік відпрацювання занять складається на початку семестру і оприлюднюється на сторінці кафедри електронних ресурсів ЗДМУ. Пропуск за поважної причини відпрацьовується впродовж 2 тижнів – в разі недотримання цієї вимоги, студент оплачує довідку з причини, яка стає неповажною.

За результати поточної діяльності, контрольної роботи і контролю практичних навичок наприкінці семестру студенти отримують оцінку диференційного заліку з дисципліни.